

e-makâlât

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2
Güz / Fall 2023

Mezhep Araştırmaları Dergisi

Journal of Research of Islamic Sects

<http://www.emakalat.com/tr/>

e-ISSN 1309-5803

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Editör / Editor

Rifat Türkel, Doç. Dr.

(Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi)

Yayın Kurulu / Editorial Board

Ali AVCU, Prof. Dr. (Ankara Sosyal Bilimler Ü./Türkiye)

Cemil HAKYEMEZ, Prof. Dr. (Hitit Ü. / Türkiye)

Mehmet Ali BÜYÜKKARA, Prof. Dr. (Marmara Ü./Türkiye)

Mehmet KALAYCI, Prof. Dr. (Ankara Ü./Türkiye)

Mehmet ÜMİT, Prof. Dr. (Marmara Ü./Türkiye)

Mehmet Saffet SARIKAYA, Prof. Dr. (Süleyman Demirel Ü./Türkiye)

Mehmet Zeki İŞCAN, Prof. Dr. (Atatürk Ü./Türkiye)

Rifat TÜRKEL, Prof. Dr. (Kütahya Dumlupınar Ü./Türkiye)

Sönmez KUTLU, Prof. Dr. (Ankara Ü./Türkiye)

Şahin AHMETOĞLU, Prof. Dr. (Kırıkkale Ü./Türkiye)

Ahmet BAĞLIOĞLU, Doç. Dr. (Dokuz Eylül Ü./Türkiye)

Shavosil ZİYADOV, Doç. Dr. (Buhari Araştırmaları Merkezi/Özbekistan)

Zaylabidin ACIMAMATOV, Doç. Dr. (Oş Devlet Ü./Kırgızistan)

Askar HAKİMOV, Dr. (Nur Mübarek Ü./Kazakistan)

Mederbek KADİROV, Dr. (Oş Devlet Ü./Kırgızistan)

Etik Editörü / Ethics Editor

Betül YURTALAN, Arş. Gör. Dr.

Alan Editörleri / Field Editors

Fatmanur ALİBEKİROĞLU EREN, Dr. Öğr. Üyesi

İsa KOÇ, Dr. Öğr. Üyesi

Yusuf KOÇAK, Dr. Öğr. Üyesi

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Zeynep ALİMOĞLU SÜRMEĒİ, Dr. Öğr. Üyesi

Halil İŞILAK, Arş. Gör. Dr.

Coşkun BORSBUĞA, Arş. Gör.

Hakan ATALAY, Arş. Gör.

Kitap İnceleme / Book Review

Halide Rumeysa KÜÇÜKÖNER, Doç. Dr.

İlknur BAHADIR, Arş. Gör.

Ön İnceleme (Yazım ve İntihal Kontrol) / Preliminary Review (Spelling and Plagiarism Check)

Ali DURMUŞ, Dr.

Gülşen Yağır AHMETOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi

Zeynep Alimoğlu SÜRMEĒİ, Dr. Öğr. Üyesi

Dil Kontrolü/ Language Check

İngilizce

Halide Rumeysa KÜÇÜKÖNER, Doç. Dr.

Aydın BAYRAM, Dr. Öğr. Üyesi

Reyhan ERDOĞDU BAŞARAN, Dr. Öğr. Üyesi

Gülten ÇAM, Arş. Gör.

İlknur BAHADIR, Arş. Gör.

Arapça

Muhammet İkbâl ÇOBAN, Arş. Gör.

Farsça

Şahin AHMETOĞLU, Prof. Dr.

Doğan KAPLAN, Prof. Dr.

Habip DEMİR, Doç. Dr.

Mehmet ÇELENK, Doç. Dr.

Redaksiyon / Redaction

Cenk ÜÇER, Prof. Dr.

Harun YILDIZ, Prof. Dr.

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Ayhan IŞIK, Doç. Dr.
Mehmet SEVER, Doç. Dr.
Ümit TORU, Doç. Dr.
İhsan TİMÜR, Dr. Öğr. Üyesi

Tasarım & Mizanpaj / Journal Design

Bekir ALTUN, Dr.
Gülten ÇAM, Arş. Gör.
Lokman TOKDEMİR, Arş Gör.
Mustafa ERDEMLİ, Arş. Gör.
Zeynep KELEŞOĞLU, Arş Gör.

Danışma Kurulu | Advisory Board

Prof. Dr. A. Bülent ÜNAL <i>Dokuz Eylül Ü.</i>	Prof. Dr. İlyas ÜZÜM <i>Marmara Ü.</i>
Prof. Dr. Ahmet AK <i>Sütçü İmam Ü.</i>	Prof. Dr. Mazlum UYAR <i>Marmara Ü.</i>
Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR <i>Recep Tayyip Erdoğan Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet Ali BÜYÜKKARA <i>İstanbul Şehir Ü.</i>
Prof. Dr. Ahmet TURAN <i>Ondokuz Mayıs Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet ATALAN <i>Kastamonu Ü.</i>
Prof. Dr. Avni İLHAN <i>Dokuz Eylül Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet DALKILIÇ <i>İstanbul Ü.</i>
Prof. Dr. Cemil HAKYEMEZ <i>Hitit Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet KALAYCI <i>Ankara Ü.</i>
Prof. Dr. Cenksu ÜÇER <i>Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet KESKİN <i>Van Yüzüncü Yıl Ü.</i>
Prof. Dr. Doğan KAPLAN <i>Necmettin Erbakan Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet KUBAT <i>İnönü Ü.</i>
Prof. Dr. Ethem Ruhi FİĞLALİ <i>Dokuz Eylül Ü.</i>	Prof. Dr. Mehmet Zeki İŞCAN <i>Atatürk Ü.</i>
Prof. Dr. Halil İbrahim BULUT <i>İstanbul Ü.</i>	Prof. Dr. Metin BOZAN <i>Dicle Ü.</i>
Prof. Dr. Hanifi ŞAHİN <i>Atatürk Ü.</i>	Prof. Dr. Metin BOZKUŞ <i>Sivas Cumhuriyet Ü.</i>
Prof. Dr. Harun YILDIZ <i>Ondokuz Mayıs Ü.</i>	Prof. Dr. Muharrem AKOĞLU <i>Erciyes Ü.</i>

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Prof. Dr. Mustafa EKİNCİ
Harran Ü.

Prof. Dr. Mustafa ÖZ
Marmara Ü.

Prof. Dr. Osman AYDINLI
Ankara Ü.

Prof. Dr. Ömer Faruk TEBER
Akdeniz Ü.

Prof. Dr. Sayın DALKIRAN
Uşak Ü.

Prof. Dr. Sönmez KUTLU
Ankara Ü.

Prof. Dr. Şahin AHMETOĞLU
Kırıkkale Ü.

Prof. Dr. Yusuf BENLİ
Erciyes Ü.

Prof. Dr. Yusuf GÖKALP
Çukurova Ü.

İletişim / Mailing

emakalat@mezhep.org

Copyright (c) 2023 | www.emakalat.com | All Rights Reserved

www.emakalat.com

İÇİNDEKİLER | CONTENTS

Editörden | Editorial

Editörden.....477-478

Editorial

Rifat TÜRKEK

Araştırma Makaleleri | Research Articles

“İslam Mezhepleri Tarihi” Başlıklı İki Eserin Mukayesesi: Kavram, Kaynak, Muhteva ve Usûl Eksenli Bir İnceleme 479-532

Comparison of Two Works Titled “History of Islamic Sects”: A Study Based on Concept, Source, Content and Method

İsmail AKKOYUNLU

Bernard Lewis’e Göre Doğu-Batı Kutuplaşmasının Düşünsel Temelleri ve İslam..... 533-564

The Intellectual Foundations of the East-West Polarization and Islam According to Bernard Lewis

Zeynep ALİMOĞLU SÜRMEKİ

Âyetullah Hûi’nin Velâyet-i Fakîh Anlayışı 565-597

Ayatollah Khomeini’s Understanding of Wilâyat al-Faqih

Mehmet TOPRAK - Mehmet ÜMİT

İslâmcı Dergilerde İhvân-ı Müslimîn Algısı: Hilâl Dergisi Örneği 598-628

The Perception of Islamist Journals on Ihvan al-Muslimin: The Case of Hilâl Journal

Elif Gül ÖZDEMİR - Cemil HAKYEMEZ

Gulât-ı Şîa’nın Mehdi Tasavvurunda Mitolojik Unsurlar..... 629-659

Mythological Elements in the Depiction of Mahdî Among Ghulât Shî‘a

Muhammed Cihat ORUÇ

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Hâricîliğin Doğuşuna Etki Eden İktisadî Arka Plan660-694

Economic Background Affecting the Birth of Kharijite

Kerem ÇAVUŞLU

İdarî ve İtikadî Boyutuyla Hacı Bektaş Kazası (Hurûfât Kayıtlarına Göre).....695-735

District of Haji Bektash in its Administrative and Religious Dimensions (According to Hurûfât Records)

Murat ALANDAĞLI

Tarikat/Cemaat Mensuplarının Gözünden Katılım Sebepleri ve Tarikat/Cemaat Ortamları736-765

Reasons for Participation Order/Community and Their Environments from the Members' Perspective

Zübeyde YALÇINKAYA - Lokman CERRAH

Kitâbü't-Tevhîd ve Kitâbü't-Te'vilât'ın Uyumu: Rü'yetullah Örneği.....766-797

The Harmony of Kitâbü't-Tevhîd and Kitâbü't-Te'vilât: The Example of Rü'yetullah

Metin AVCI

Evzâi'nin İtikadî Yönü.....798-823

The Theological Aspect of Awza'i

Ali Osman BALCI - Murat ÖNDER

Ebû Firas Ubeydullah b. Şibl'in er-Red 'ale'r-Râfîda ve'l-Yezîdiyye Adlı Eserinde Râfîzî Fırkalar ve Bu Fırkaların Tasnifi824-850

Ebû Firas Ubeydullah b. Şibl'in er-Red 'ale'r-Râfîda ve'l-Yezîdiyye Adlı Eserinde Râfîzî Fırkalar ve Bu Fırkaların Tasnifi

Ali DURMUŞ

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

İbâdî Âlim Ebû Ya'kûb el-Vercelânî'ye Göre Halku'l-Kur'ân
.....**851-875**

Halku'l-Qur'an According to Ibâdî Scholar Ebû Ya'kûb el-Vercelânî

Osman BİLEN

Bibliyografya | Bibliography

**İran'da Vehhâbilik Konulu Akademik Yayınlar Bibliyografyası:
Medreselerin Üçüncü Seviye Seminer Risaleleri ve Mezûniyet
Risaleleri ile Üniversitelerin Dinî İlimler Programlarının Yük-sek
Lisans ve Doktora Tezleri****876-902**

Bibliography of Academic Publications on Wahhabism in Iran: Third
Level Seminar Risales and Graduation Risales of Madrasas and
Master's and Doctoral Theses of Religious Sciences Programs of
Universities

Zekeriya DOĞRUSÖZLÜ - Mehmet KUBAT

Kitap Tanıtım | Book Review

Anadolu'da Alevî Ocakları ve Gruplar **903-911**

Alevi Hearths and Groups in Anatolia

Hasan ÖZARSLAN

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Amaç ve Kapsam

- *e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi*, bilimsel hakemli bir dergidir.
- *e-Makâlât*'ta, İslam Mezhepleri ve ilgili alanlarda, telif ve tercüme makale, araştırma notu, kitap, tez, makale ve bilimsel toplantı değerlendirmesi, edisyon kritik, sadeleştirme vb. çalışmalar yayımlanır.

Süreç

- *e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi* Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez www.emakalat.com adresinde yayımlanır.
- Editörler Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir.
- Dergide yayımlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukuki sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları www.emakalat.com'a aittir.
- Başvuru şartları ve ayrıntılı yayın kuralları için www.emakalat.com adresine bakılabilir.

Tarandığı Veri Tabanları

- EBSCOHOST: Academic Search Complete (2012+)
- SOBİAD: Sosyal Bilimler Atıf Dizini (2008+)
- TDV İSAM: İlahiyat Makaleler Veri Tabanı (2008+)
- Ulusal İlahiyat Atıf Dizini (2018+)
- ULAKBİM TR DİZİN: Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı (2016+)

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

Yazarlara Rehber

e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanması istenen her türlü çalışma www.emakalat.com veya www.dergipark.gov.tr sitesine giriş yapıp, ilgili alanlar doldurularak *Dergi'ye* ulaştırılır.

Sitede üyeliği bulunmayan yazarlar önce kayıt olmalıdırlar.

Yazarlar unvan, Ad, Soyad, eposta, ORCID kimliği (www.orcid.org) ile görev yaptıkları yeri belirtmelidirler ve bu bilgiler çalışmanın ilk sayfasında yer olmalıdır.

Telif ve çeviri makalelerde Türkçe ve İngilizce başlık, öz (100-200 kelime) ve anahtar kelimeler (5-10 kelime) verilmelidir. Sonunda Kaynakça listesi bulunmalıdır.

Çevirilerin orijinal metninin de gönderilmesi zorunludur. Çevirinin yayım hakkının asıl yazardan alınmış olduğuna dair belgenin *Dergi'ye* sunulmasından çevirmenler sorumludur.

Kitap Tanıtımlarında eserin tam künyesi yanında kapak fotoğrafının düzgün bir örneğinin de gönderilmesi gerekir.

Teşekkür

e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi 2015 yılından itibaren TÜBİTAK ULAKBİM hizmeti DERGİPARK AKADEMİK sunucularında barındırılmaktadır. Gerek sunucu gerekse ücretsiz DOI hizmetleri dolayısıyla kendilerine müteşekkirimiz.

DergiPark ana sayfa: <http://www.dergipark.gov.tr/>

E-MAKÂLÂT MEZHEP ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

e-Makâlât Journal of Islamic Sects Research

Cilt / Volume: 16 | Sayı / Issue: 2 | Güz / Fall 2023

MAKALE YAZIM VE KAYNAK GÖSTERİM KURALLARI

e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi, atıf ve kaynakça yazımında Chicago Sistemi (The Chicago Manual of Style) ile uyumlu olan **İsnad Atıf Sistemini** kullanmaktadır. İlgili kurallar www.isnadsistemi.org adresinde ayrıntılı olarak verilmiştir.